

Огаренко Тетяна Анатоліївна

Доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Донецький державний університет внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

МОВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОНОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реформування законодавства в Україні не тільки потребує юридичних важелів, а й пов'язане з проблемами лінгвістичного унормування правничих понять. Необхідність удосконалення нашого законодавства, його узгодження з європейськими принципами актуалізує потребу аналізу ролі державної мови в правотворчому процесі.

Державна мова забезпечує потреби суспільства в усіх сферах діяльності, а найперше реалізує націєтворче значення в правничій галузі. Предметом правового регулювання є суспільні відносини, тому в юридичних текстах активно вживається загальноживана лексика, слова на позначення побутових понять, одиниці з різних галузей життя. Однак значну частину законодавчих актів становлять терміни, які є невід'ємною складовою правничих текстів. «Юридична термінологія є основним і найбільш інформативним пластом лексики мови законодавства, який сприяє точному і виразному формулюванню правових розпоряджень, досягненню максимальної лаконічності юридичного тексту» [1].

В українських текстах юридичного спрямування активно вживається як питома українські лексеми, так і запозичені. Українська правнича термінологія постійно розвивається, і їй притаманні такі традиційні засоби українського термінотворення, як афіксація, безсуфіксний спосіб, слово- та основоскладання, складносуфіксальний тощо, спеціалізація загальноживаного слова. Останнім часом і мовознавці, і юристи активно працюють у напрямі вивчення юридичних термінів та передачі термінів правничої сфери питома українськими відповідниками, оскільки суттєвою проблемою юридичних текстів дотепер залишається зрусифікованість термінології.

Помітною особливістю мовного оформлення юридичних текстів є активне вживання двокомпонентних термінологічних одиниць, побудованих за схемою «прикметник+іменник». Таке тяжіння зумовлене потребою точного й однозначного позначення правничого поняття. «Сучасне термінознавство характеризує диференційні властивості терміна, які загалом відрізняють його від загальноповживаних слів: системність, точність, прагнення до однозначності, відносна незалежність від контексту, наявність дефініції, офіційність, стандартизованість, лаконічність, суворона нормативність, стилістична нейтральність, відсутність експресивності, коректність», – зазначає Наталія Шеремета [2].

Отже, державна мова забезпечує функціонування всіх сфер суспільно-політичного життя, однак набуває особливого значення в правничій галузі, тому що виступає державотворчим чинником. Мовне оформлення законодавчих актів значною мірою може вплинути на досконалість та якість документів, тому варто більшу увагу звертати на їхнє лінгвістичне оформлення.

Список використаних джерел:

1. Корж А. В., Фонтош Н. М. Проблеми вдосконалення юридичної термінології в українському законодавстві.

URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9123/107-Korzh.pdf> (дата звернення : 20.10.2023).

2. Шеремета Н. Правнича термінологія української мови та процеси творення. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2013. № 765. С. 120–123.

URL : <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-765-2013/pravnycha-terminologiya-ukrayinskoyi-movy-ta-procesy> (дата звернення : 21.10.2023).